

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ доо

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912

e-mail: kontakt@poljostanica.com

Број 7
Година II
Крушевац
03.07.2009.год.

БИЛТЕН

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ САВЕТОДАВНЕ СЛУЖБЕ

ZAŠTITA VAŽNIJIH POVRTARSKIH KULTURA

PAPRIKA

Nastaviti sa zaštitom protiv prouzrokovača plamenjače, pegavosti lista, bakterioza i raznih fizioloških oboljenja. Za suzbijanje prouzrokovača plamenjače preporučujemo preparate na bazi bakra kao što su: CUPRABLAU, FUNGURAN-OH, CUPROXAT, BORDO BLUE, CUPROCAFFARO i drugi. Za suzbijanje prouzrokovača pegavosti lista mogu se koristiti preparati kao što su: DITHANE M70, ANTRACOL, POLYRAM DF, BRAVO 720 SC, MANKOGAL, DAKOFLO, FUZIJA, ELECTIS 75 WG, FOLPAN 80 WG i drugi.

Fiziološke bolesti, među kojima je najvažniji nedostatak kalcijuma kao neophodan element za ishranu biljke, posebno se ispoljava u sušnim godinama. Preporučujemo primenu folijarnih đubrivana bazi kalcijuma nekoliko puta u toku sezone počev od zametanja plodova i kasnije u intervalu od 10-ak dana.

Za suzbijanje štetočina (lisnih vaši, bela leptirasta vaš i drugi) prilikom prskanja dodati neki od insekticida: ACTELIC, MOSPILAN, DECIS, FASTAC, ACTARA, TONUS, CHEES 50 WG, VOLLEY 20 SP, i drugi. Kod pojave grinja – tripsa može se primeniti jedan od preparata: DIMITAN 200 SC, VERTIMEC 18 EC, ABASTATE, LASER 240 SC.

PARADAJZ

Nastaviti sa zaštitom protiv prouzrokovača plamenjača, crne pegavosti, sive lisne pegavosti, sive truleži (botritis) i drugih. Mogu se koristiti preparati na bazi bakra i drugi kontaktni preparati koje smo prethodno naveli kod zaštite paprike. Za suzbijanje prouzrokovača plamenjače kod gajenja na otvorenom polju mogu se primeniti neki od sistemskih ili lokal sistemskih preparata: ACROBAT MZ WG, CONSENTO, FUZIJA, QUADRIS, RIDOMIL GOLD MZ 68 WG, FOLIO GOLD, EQUATION PRO WG. Takođe, u zavisnosti koje preparate smo prethodno primenili, za pomenuti problem mogu se primeniti i neki od ovih kontaktnih preparata: BRAVO 720 SC, ANTRACOL WP 70, DITHANE M45, CUPROXAT, POLYRAM DF, DAKOFLO, BLAUVIT i drugi.

Za suzbijanje sive truleži koja se suzbija od faze cvetanja, a najkasnije do pojave simptoma mogu se koristiti preparati: RONILAN, SWITCH, SUMILEX 50 SC, TELDOR 500 SC, SIGNUM i drugi.

Što se tiče štetočina gde je glavni problem lisne vaši, njihovo suzbijanje se vrši istim preparatima kao i kod paprike.

Kod suzbijanja plamenjače i drugih bolesti na paradajzu pod folijom koristiti preparate kraće karence kao što su: CONSENTO, QUADRIS, FOLIO GOLD, EQUATION PRO WG, CUPROXAT i drugi. U zatvorenom prostoru ukoliko su problem bela leptirasta vaš i lisne vaši mogu se koristiti preparati kraće karence: CHEES 50 WG, ELISA, ACTELIC 50, DIFOS E 50 i drugi.

KRASTAVAC - KORNİŠONI

Protiv prouzrokovača plamenjače koristiti preparate sa kraćom karencom kao što su: ALIETTE FLASH, QUADRIS, BRAVO 720 SC, FOLIO GOLD, DAKOFLO, BLAUVIT i drugi. Takođe, obratiti pažnju i na pepelnicu protiv koje preporučujemo primenu jednog od preparata: ANVIL, KARATHANE EC, DITHANE, SYSTHANE 12 EC, i drugi. Kod pojave lisnih vaši primeniti jedan od insekticida: FASTAC, TALSTAR, DECIS, ACTELLIC, MOSPILAN, CHEES 50 WG i drugi.

Kod izbora preparata u zaštiti paprike, paradajza i krastavaca strogo voditi računa o poslednjem momentu primene preparata pred berbu, tj. **KARENCI**.

KUPUS I OSTALE KUPUSNJAČE

Kod kupusnjača poseban problem predstavljaju štetočine kao što su buvači, lisne vaši, gusenice kupusara, kupusov moljac, sovica i druge. Može se koristiti jedan od preparata kao što su: TALSTAR, DECIS, MOSPILAN, ACTELLIC, CHEES 50 WG, VANTEX 60 CS i drugi. Za suzbijanje prouzrokovača biljnih bolesti kao što je plamenjača i druge bakterijanske bolesti mogu se primeniti neki od bakarnih preparata koje smo naveli kod paprike a najkasnije po pojavi simptoma.

Voditi računa o KARENCI !

KROMPIR

Nastaviti sa zaštitom protiv prouzrokovača plamenjače i alternarije jednim od preparata: DAKOFLO, MANKOGAL 80, FUZIJA, POLYRAM DF, ANTRACOL, DITHANE M 70, FUNGURAN – OH i drugi. Za suzbijanje krompirove zlatice (larve II generacije) može se primeniti jedan od insekticida: ACTARA 25 WG, CALLYPSO 480 SC, CONFIDOR 70 WG, MOSPILAN 20 SG, TONUS, VOLLEY i drugi.

Voditi računa o KARENCI !

NAPOMENA:

Sva prskanja obaviti u kasnim popodnevним časovima, po mirnom vremenu bez vetra i padavina. Voditi računa da se u fazi cvetanja ne koriste preparati koji su otrovni za pčele, a naročito ne koristiti insekticide. Svi preparati su otrovni za ljude, životinje i pčele. Za sve preparate neophodno je prethodno pročitati uputstvo i u svemu se pridržavati propisanog. Prilikom rada sa pesticidima treba se pridržavati mera predostrožnosti uz obavezno korišćenje potpune zaštitne opreme.

UNIŠTIMO AMBROZIJU !!!

UREDBA

Vlada Republike Srbije donela je uredbu o merama za suzbijanje i uništavanje korovske biljke **AMBROZIJA** - *Ambrosia artemisiifolia* spp. (Službeni glasnik Rep.. Srbije br: 69/18.08.2006.godine). Ovom uredbom utvrđuju se mere za suzbijanje i uništavanje korovske biljke **AMBROZIJE**, radi sprečavanja šteta koje ona nanosi. Suzbijanje i uništavanje, odnosi se na površine i to :

1. Površine poljoprivrednog zemljišta
2. Površine šumskog zemljišta
3. Površine građevinskog zemljišta
4. Površine vodenog zemljišta

Inače, suzbijanje i uništavanje ambrozije sprovode :

- Vlasnici i korisnici površina poljoprivrednog obradivog i neobradivog zemljišta (vrtovi i bašte, njive, voćnjaci, vinogradi, livade, šume i lovišta).
- Vlasnici i korisnici građevinskog zemljišta, izgrađenog i neizgrađenog.
- Subjekti koji upravljaju vodotokovima, kanalima i površinama uz vodotokove i kanale.
- Subjekti koji održavaju površine uz javne puteve i železničke pruge.
- Subjekti koji upravljaju parkovima, nacionalnim parkovima, grobljima i drugim zelenim površinama.
- Vlasnici i korisnici zapuštenih površina pored puteva, staza, kao i utrina, parloga, degradiranih pašnjaka, zapuštenih parkova, iskrčenih mesta u šumama i drugih površina.

Vlasnici, korisnici i drugi subjekti dužni su da u toku vegetacione sezone, do početka fenološke faze cvetanja, na navedenim površinama suzbijaju i uništavaju ambroziju, primenom sledećih mera :

1. **AGROTEHNIČKE MERE** - obrada zemljišta (oranje, tanjiranje), nega useva (okopavanje, kultiviranje, plevljenje) i dr.
2. **MEHANIČKE MERE** - košenje, čupanje, spaljivanje biljaka i dr.
3. **HEMIJSKE MERE** - primena herbicida sa kontaktnim i totalnim delovanjem.

Nadzor nad sprovođenjem ove Uredbe ima Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, odnosno Republička fitosanitarna inspekcija, koja funkcioniše u okviru Uprave za zaštitu bilja.

A M B R O Z I J A

AMBROZIJA - *Ambrosia artemisiifolia* L. (Syn. *A. elatior* L. fam. Asteraceae) u narodu je poznata kao polenasta ambrozija, limundžik, opaš, fazanuša.

Jednogodišnja korovska vrsta, uspravnog razgranatog stabla visine do 2 metra. Listovi su perasto deljeni, režnjeviti. Cela biljka je obrasla gustim prileglim vunastim dlakama. Cvetovi su mnogobrojni, sitni, grupisani u jedнопolne glavičaste cvasti. Muške glavice su poluloptaste, sa većim brojem cvetova (10-15), sakupljene u guste terminalne grozdaste cvasti. Ženske glavice su sa pojedinačnim cvetovima zatvorenim u venac, postavljene ispod muških glavica u pazuhu gornjih listova. Plod je jajasta ahenija. Jedna biljka produkuje 500-3.000 ahenija (jednosemenih plodova). Seme održava klijavost u zemljištu do 40 godina. Ambrozija je kasnoprolećna vrsta. Cveta i plodonosi od juna do septembra meseca. Rasprostranjena je na različitim tipovima zemljišta i različitim staništima (obradive površine, duž saobraćajnica, u naseljima, rudnalnim staništima, travnjacima i td. Veću brojnost ima u Vojvodini, mada je prisutna i u ostalim delovima Srbije.

ZAŠTITIMO NAŠU DECU I SEBE OD AMBROZIJE

- Proverimo da li u našem okruženju ima ambrozije
- Polen ambrozije izaziva polensku alergiju u vidu polenske kijavice, koja se neretko javlja u vidu alergijske astme, zbog visokih koncentracija i veoma agresivnog polena na sluznicu disajnih puteva.
- Tipični simptomi polenske groznice su: svrab, peckanje i suzenje očiju udruženo sa kijanjem, obilnom vodenkastom sekrecijom iz nosa, praćeno otežanim disanjem na nos, smanjenim čulom mirisa i veoma iritirajućim svrabom nosa. Kod dece se često komplikuje i upalom uha, neretko i upalom sinusa.
- Znači treba izbegavati alergin-polen ambrozije. Treba izbegavati fizičke aktivnosti na otvorenom, naročito u jutarnjim satima, kada je vreme toplo i vetrovito. Prozore držati zatvorene, po povratku u kuću promeniti odelo i istuširati se, jer se polen zadržava na odelu i koži.

SUZBIJANJE – UNIŠTAVANJE AMBROZIJE

Kao što smo napred naveli ambrozija se suzbija : agrotehničkim, mehaničkim i hemijskim merama. Na neobrađenim površinama , preporučujemo čupanje biljaka ambrozije sa korenom ili kosidbom biljaka i to 5 cm od površine zemljišta, kako bi se sprečilo njeno obnavljanje preko bočnih izdanaka. Takođe, mogu se primeniti i herbicidi za uništavanje ambrozije, kako na neobrađenim površinama (preparati na bazi glifosata), tako i na obradivim površinama (preparatima koji su selektivni u odnosu na gajene biljke).

P R E P O R U K A

Zamolimo svoje komšije i prijatelje da učine isto. Jedino zajedničkim naporom možemo odneti pobedu za čistiji vazduh bez problema ambrozije.

UZORKOVANJE ZEMLJIŠTA ZA AGROHEMIJSKU ANALIZU

Ispitivanje zemljišta se sprovodi zbog pravilnog đubrenja zemljišta mineralnim i organskim đubrivima. Hemijskom analizom zemljišta se dobijaju podaci o kiselosti (pH), sadržaju humusa, kalcijum karbonata, azota, fosfora i kalijuma.

Uzimanje uzoraka

Vreme uzimanja uzoraka je posle žetve žitarica i berbe i pre đubrenja za sledeću kulturu.

Uzorak se uzima sa jedne katastarske parcele, jednog tipa zemljišta, pod istom kulturom.

Za ratarske i povrtarske kulture dubina uzorkovanja je od 0-30 cm a za voćarske i vinograde uzima se i dubina od 30-60 cm .Uzorak se uzima ašovom dijagonalno po parceli sa što više mesta (10-20 jamica). Ašovom se iskopa rupa i sa navedene dubine uzme vertikalni sloj debljine 2 – 3 cm i širine 3 – 5 cm. Svaki taj pojedinačni uzorak se stavlja u plastičnu kofu i na kraju uzorkovanja dobro promeša i uzme količina zemlje od 0.5 – 1.0 kg i to predstavlja **prosečni uzorak** za tu parcelu . Uzeti pojedinačni uzorci za voćnjake i vinograde se za svaku navedenu dubinu posebno pripremaju u prosečne uzorke i dostavljaju se kao dva uzorka (I dubina, II dubina).

Označavanje uzoraka

Uz uzorak obavezno dostaviti sledeće podatke: ime i prezime vlasnika zemljišta, broj katastarske parcele, veličinu parcele, klasu zemljišta, potes i katastarsku opštinu na kojoj se nalazi parcela.

Za besplatno ispitivanje zemljišta neophodno je da je vlasnik ili korisnik zemljišta registrovano poljoprivredno gazdinstvo. Prilikom dostavljanja uzoraka neophodno je da donese potvrdu o registraciji i JMBG iz lične karte kao da naznači kulturu koju će gajiti kako bi dobio pravu preporuku za đubrenje.

*

**

PSS-KRUŠEVAC